

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 77

10 жовтня 2013 р.

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 77 2013

Для керівників та їхніх референтів

Засновники:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

В. Горовий, д-р іст. наук, проф., заступник гендиректора НБУВ

Редакційна колегія:

Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році
Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03

E-mail: siaz@pochta.ru

www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук — тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2013

ЗМІСТ

У центрі уваги	3
-----------------------------	----------

Аналітичний ракурс

Горовая С.

Вопросы относительно евроинтеграции, а также относительно Ю. Тимошенко обсудили в Кракове.....	5
--	----------

Потіха А.

Українсько-молдовські відносини у висвітленні ЗМІ.....	8
--	----------

Законодавча влада	21
--------------------------------	-----------

Виконавча влада	29
------------------------------	-----------

Політика	40
-----------------------	-----------

Економіка	45
------------------------	-----------

Економіка України в контексті світових кризових тенденцій.....	49
--	-----------

Офіційний візит Президента України В. Януковича до Турецької Республіки

У середу, 9 жовтня, відбувся офіційний візит Президента України В. Януковича до Турецької Республіки.

Під час поїздки до Анкари відбулися зустрічі Президента України В. Януковича з Президентом Туреччини Абдуллахом Гюлем і головою уряду Реджепом Тайїпом Ердоганом. Сторони обговорили низку актуальних питань двосторонньої співпраці та взаємодії в енергетичній, транспортній, науково-технічній, гуманітарній сферах, а також розширення міжрегіональних зв'язків і міжнародний порядок денний.

Крім того, в Анкарі відбулося Третє засідання українсько-турецької Стратегічної ради високого рівня під співголовуванням Президента України В. Януковича та Прем'єр-міністра Турецької Республіки Реджепа Тайїпа Ердогана.

За результатами засідання Президент В. Янукович та Прем'єр Реджеп Тайїп Ердоган підписали Спільну заяву.

Також у присутності Президента України та Прем'єр-міністра Туреччини було підписано двосторонні документи.

Зокрема, сторони підписали План заходів щодо розвитку двосторонніх відносин між Україною та Турецькою Республікою на 2014–2015 рр.

План дій має на меті зафіксувати перелік і графік спільних заходів, спрямованих на розвиток двостороннього співробітництва в усіх важливих сферах, зокрема політичній, економічній, оборонній, гуманітарній, правоохоронній, консульській. Документ також охоплює сферу багатостороннього співробітництва.

Серед підписаних документів:

– Виконавча Програма між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки про першочергові заходи з розвитку співробітництва в галузі освіти на 2013–2015 рр.;

– Міжурядова угода у сфері лісового господарства;

– Меморандум про співробітництво у сфері конкурентної політики між Антимонопольним комітетом України та Турецьким конкурентним відомством;

– Угода між Національною акціонерною компанією «Нафтогаз України» та Турецькою державною нафтовою компанією «ТПАО» про взаємний захист конфіденційної інформації та комерційної таємниці;

– Меморандум про співробітництво між Національною акціонерною компанією «Нафтогаз України» та Турецькою трубопровідною компанією «БОТАШ»;

– Спільна заява міністрів енергетики України та Турецької Республіки щодо співробітництва в енергетичній сфері.

Крім того, під час спілкування з представниками ЗМІ в Анкарі Президент України В. Янукович поінформував, що Україна і Туреччина перебувають на завершальному етапі підготовки до підписання угоди про створення зони вільної торгівлі між країнами. «У питанні торговельно-економічних стосунків ми готуємо доленосне рішення – це підписання угоди про створення ЗВТ між нашими державами. Ми вже йдемо на завершення», – сказав Президент.

За його словами, цей процес відбувається паралельно з процесом підготовки України до підписання Угоди про асоціацію та ЗВТ з ЄС, що має відбутися наприкінці листопада цього року. «Як тільки ми підпишемо цю угоду, ми будемо працювати вже в рівних умовах, Україна і Туреччина, в умовах асоціації», – сказав В. Янукович.

У свою чергу Прем'єр-міністр Турецької Республіки Реджеп Тайїп Ердоган зазначив, що наші країни мають величезний ринок. «Наступна мета – підписати угоду про ЗВТ, завдяки якій до 2015 р. товарообіг між країнами може сягнути 20 млрд дол. США», – сказав Реджеп Тайїп Ердоган. Він нагадав, що станом на кінець 2012 р. товарообіг між Україною та Туреччиною становив 6,2 млрд дол. *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua). – 2013. – 9.10).*

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

С. Горовая, науч. сотр. ФПУ НБУВ,
канд. наук по соц. коммуникациям

Вопросы относительно евроинтеграции, а также относительно Ю. Тимошенко обсудили в Кракове...

В понедельник, 7 октября, Президент Украины В. Янукович в Кракове встретился с Президентом Польши Б. Коморовским, Президентом Италии Д. Наполитано и Президентом Германии И. Гауком. Также в мэрии Кракова состоялась встреча Президента Украины и Президента Республики Польша в формате «с глазу на глаз». Стороны обсудили евроинтеграцию Украины и подписали Программу украинско-польского сотрудничества на 2013–2015 гг. Вместе с тем после двусторонней встречи президенты Польши и Украины воздержались от громких заявлений.

«Один из важных, перспективных вопросов – вопрос евроинтеграции. Я хотел бы отметить, что роль Президента Коморовского в этих вопросах – определяющая для Украины», – сказал В. Янукович, сообщают СМИ.

При этом он отметил, что особое внимание данному вопросу было уделено в свете подготовки Украины к ноябрьскому саммиту «Восточного партнерства» в Вильнюсе.

В свою очередь Б. Коморовский отметил, что сотрудничество Украины с Евросоюзом имеет стратегическое значение. «Мы вместе прилагаем все наши усилия, чтобы привести к плодотворному результату на саммите в Вильнюсе в ноябре этого года», – сказал он (<http://nbnews.com.ua/ru/news/101634/>, 07.10.2013).

Говоря о подписанной В. Януковичем и Б. Коморовским Программе украинско-польского сотрудничества на 2013–2015 гг., Президент Украины подчеркнул, что она открывает новые возможности и создает механизмы для углубления взаимодействия между странами.

Глава Украинского государства поблагодарил своего польского коллегу за приглашение посетить Польшу, подвести определенные итоги предыдущих договоренностей и «подписать это соглашение, стратегическое, открывающее нам возможности, пути создания механизмов сотрудничества между Украиной и Польшей» (<http://www.president.gov.ua/ru/news/28995.html>, 07.10.2013).

В. Янукович акцентировал внимание на том, что последние несколько лет общий товарооборот между странами ежегодно возрастает на 3–4 %. «И нужно отметить, что это во время кризиса», – сказал Президент.

По словам главы государства, во время встречи с Президентом Польши обсуждались вопросы политического и экономического сотрудничества. «Сегодняшняя наша встреча – десятая, начиная с 2010 г., встреча на территории Польши. А всего у нас произошло 20 встреч, включая сегодняшнюю, 20 телефонных разговоров. Это своеобразный юбилей, это итог, который приятно подводить. – сказал В. Янукович. – У нас есть очень много совместных проектов, которые пойдут на пользу развитию наших стран, и очень важно, чтобы это чувствовали наши люди как в Украине, так и в Польше».

В. Янукович подчеркнул, что Украина и Польша не уходят от решения спорных вопросов, возникших во время трагических событий Второй мировой войны. «Мы их вместе ищем, эти пути, пути примирения. Я убежден, что иного не может быть», – сказал украинский Президент.

Обращает на себя внимание информация СМИ о том, что, согласно данным некоторых источников, в Кракове президентам предстояло выбрать один из трех вариантов решения вопроса Ю. Тимошенко. В частности, речь шла о предложении отдельных чиновников ЕС отказаться от требования освободить экс-премьера, но этот вариант категорически не устраивает ряд стран ЕС, в том числе Германию. Помимо этого, рассматриваются варианты освободить Ю. Тимошенко путем помилования, как того хотят сопредседатели миссии Европарламента А. Квасьневский и П. Кокс, или же отправить Ю. Тимошенко лечиться в Германию. Последний вариант является

компромиссным – экс-премьер может остаться в Германии до новых президентских выборов в надежде на победу одного из лидеров оппозиции, но в случае победы В. Януковича она вернется отбывать срок.

В то же время в пресс-службе польского Президента напомнили, что вопрос Ю. Тимошенко остается одним из требований Евросоюза для подписания Соглашения об ассоциации.

Президент Германии И. Гаук также призвал Президента В. Януковича ускорить освобождение экс-премьер-министра Ю. Тимошенко, чтобы не срывать подписание Соглашения об ассоциации на саммите в Вильнюсе (Литва). «Федеральный президент в Кракове будет настойчиво подчеркивать, что чем дольше в отношении Юлии Тимошенко нет четкого решения, тем большая угроза нависает над подписанием Соглашения об ассоциации на саммите в Вильнюсе», – цитирует спикера Президента Германии DW. Он отметил, что вопрос освобождения экс-преьера для И. Гаука будет свидетельствовать о том, насколько серьезные и заслуживающие доверия усилия прикладывает Украина для развития демократического и правового государства.

В то же время в канцелярии немецкого Президента сообщили, что речь идет не только об освобождении Ю. Тимошенко, но и выполнении других условий Евросоюза о правовом государстве, соблюдении прав человека и демократических стандартов. «Во всех этих сферах сегодня Украина не соответствует необходимым стандартам», – добавили в администрации немецкого Президента (<http://nbnews.com.ua/ru/news/101657/>, 08.10.2013).

Четкая позиция относительно поднятых выше вопросов важна также исходя из запланированного на пятницу, 11 октября, официального визита еврокомиссара по вопросам расширения и политики соседства Ш. Фюле в Украину (<http://potok.ua/2013/10/07/11-oktyabrya-v-ukrainu-pribudet-evrokommisar-shtefan-fyule.html>, 08.10.2013). Ожидается, что европолитик намерен принять участие в национальном круглом столе с представителями правительства, оппозиции и гражданского общества. В ходе мероприятия будут

обсуждаются вопросы подготовки к саммиту «Восточного партнерства» и дальнейшие шаги Украины по пути евроинтеграции.

Обращает на себя внимание тот факт, что евросторона хочет общаться за круглым столом с тремя субъектами переговоров, среди которых будут принимать участие неназванные представители третьей стороны – «гражданского общества». Не являемся ли мы свидетелями рождения нового политического направления ?..

А. Потіха, наук. співроб. СІАЗ НБУВ

Українсько-молдовські відносини у висвітленні ЗМІ

Процес розвитку відносин України з Республікою Молдова (РМ) пройшов непростий шлях. Україна і Молдова встановили дипломатичні відносини 10 березня 1992 р. Розпочали свою роботу Посольство України в Республіці Молдова (березень 1993 р.) та Посольство Республіки Молдова в Україні (липень 1993 р.), що сприяло налагодженню тісних контактів, розвитку добросусідських зв'язків, партнерства та взаємодопомоги. Базовий Договір про добросусідство, дружбу та співробітництво, підписаний 23 жовтня 1992 р. президентами обох держав, був ратифікований Верховною Радою України 1 листопада 1996 р. і парламентом Республіки Молдова – 3 грудня 1996 р. Причиною зволікання з визнанням документа виявилось нерозв'язання територіального питання між країнами.

Проблемою, що потребувала якнайшвидшого розв'язання, було оформлення державного кордону між Україною і Молдовою. Слід зазначити, що розгляд питання щодо українсько-молдовського державного кордону розпочався із середини 1990-х років. Уряд Молдови 1 березня 1995 р. надав чинності Угоді про співробітництво з прикордонних питань, що дало змогу розпочати роботу з делімітації і демаркації державного кордону. Це сприяло вирішенню проблемних питань роз-

поділу власності колишнього СРСР, у тому числі об'єктів залізничного транспорту. Парламент Молдови 1994 р. ратифікував міждержавний договір про власність.

За словами експертів, особливо складною для розв'язання стала ситуація, що склалася навколо будівництва порту на р. Дунай поблизу села Джурджулешти та ділянки кордону в населених пунктах Бессарабська і Паланка. Складнощі додавало питання про кордони: кордон автотрассою в с. Паланка віддаляв молдовських селян від їхніх земельних угідь; викликала спори й територія поблизу с. Джурджулешти, на яку претендували молдовани.

Делімітацію державного кордону між Україною і Республікою Молдова спільна українсько-молдовська комісія розпочала 14 липня 1995 р. Пропозиції України щодо утворення в м. Рені міжнародного порту з наданням Молдові сприятливих умов для перевезення й транзиту вантажів молдовська сторона не прийняла. Міністерству закордонних справ Молдови та Дунайській комісії 18 листопада 1993 р. були направлені ноти, у яких викладено позицію України про те, що згідно з документами колишнього СРСР Молдова юридично не мала і не має дунайського узбережжя. А питання про будівництво порту може бути розглянуто лише за загально-визнаних принципів і норм міжнародного права: після консультацій з Україною як сусідньою державою та завершення делімітації державного кордону.

Урешті-решт після тривалих переговорів розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 березня 1998 р. було затверджено Директиви з делімітації державного кордону з Республікою Молдова, у яких зазначено: погодитись із пропозиціями молдовської сторони про визначення проекту лінії державного кордону в районі населеного пункту Бессарабська південною окраїною цього населеного пункту із залишенням його (з рефрижераторним депо) на території Республіки Молдова тільки за умови передачі у власність Україні ділянки території населеного пункту Паланка, якою проходить (7,7 км) автомобільний шлях Одеса – Ізмаїл. При цьому межа державного кордону має визначатися північною стороною дороги,

а земельна ділянка (975,5 га) може бути здана в оренду Молдові терміном на 99 років. Відтинок берегової лінії річки Дунай (375 м) має залишатися у власності України. Двосторонній договір «Про державний кордон» з Республікою Молдова було підписано 18 серпня 1999 р., ратифіковано Верховною Радою України 6 квітня 2000 р. У додатковому протоколі до документа записано, що Республіка Молдова передає у власність Україні ділянку автомобільної дороги Одеса – Рені в районі населеного пункту Паланка та земельну ділянку, по якій вона пролягає. На переданій ділянці діє юрисдикція України. У результаті переговорів сторони дійшли компромісу: на автотрасі, яку передано у власність України, поставити прикордонні пости на початку і наприкінці дороги (7,7 км). Молдовський порт, за наполяганням Республіки Молдова, частково охопив і територію України, яку було передано в довгострокову оренду. Київ погодився також не розчленяти бессарабський залізничний вузол і додав до молдовської території ще 480 м на р. Дунай.

Як зазначають експерти, унаслідок саме такого вирішення питання було втрачено не тільки землі, а й порушено безпековий баланс регіону. Створено сприятливі умови для появи нового конкурента на р. Дунай у галузі перевезення вантажів. А з дозволом на побудову молдовського нафто-терміналу з'явився загрозливий регіональний суперник України в енергетичному секторі. У результаті поступок України Молдова дістала вихід до узбережжя Дунаю, яке придатне для будівництва порту та нафто-терміналу, перетворившись на морську державу.

На думку експертів, особливою темою в українсько-молдовських відносинах є питання кордону з невизнаною Придністровською Молдовською Республікою, довжина якого становить 386 км. Проблема кордону з Придністров'ям загострилася в березні 2006 р.: Україна не пропускала товари без дозволу молдовської сторони. Для розв'язання складних питань тристоронніх відносин було залучено представників ОБСЄ та ЄС.

Проте, незважаючи на деякі проблеми, які існують у відносинах України і Молдови, процес становлення добро-

сусідських відносин триває. Як інформують ЗМІ, з нагоди 20-річчя встановлення дипломатичних відносин у 2013 р. проходять Дні культури України в Республіці Молдова, а у 2014 р. заплановані Дні культури Республіки Молдова в Україні.

Протягом останніх років відбувся ряд зустрічей керівників країн. Зокрема, 18 січня 2012 р. Київ з робочим візитом відвідав тодішній в.о. Президента, Голова парламенту РМ М. Лупу, під час якого відбулися його зустрічі з Президентом України В. Януковичем, Головою Верховної Ради України В. Литвином та Прем'єр-міністром України М. Азаровим; 2–3 лютого 2012 р. – офіційний візит в Україну Прем'єр-міністра РМ В. Філата, під час якого відбулися його зустрічі з Президентом України В. Януковичем, Головою Верховної Ради України В. Литвином та Прем'єр-міністром України М. Азаровим; 20 березня 2012 р. відбулася зустріч Президента України В. Януковича з тодішнім в. о. Президента, Головою парламенту Республіки Молдова М. Лупу під час засідання Міждержавної ради Євразійського економічного союзу (ЄврАзЕС) (м. Москва); 11 травня 2012 р. Президент Республіки Молдова Н. Тимофті здійснив робочий візит в Україну, під час якого відбулися його зустрічі з Президентом України В. Януковичем, Головою Верховної Ради України В. Литвином та Прем'єр-міністром України М. Азаровим.

Крім того, у 2012 р. відбувся ще ряд зустрічей представників України і Молдови як на рівні прем'єр-міністрів, так і на рівні міністрів.

Варто відзначити візит діючого голови ОБСЄ, міністра закордонних справ України Л. Кожари до Республіки Молдова 21–22 січня 2013 р., під час якого відбулися зустрічі з Президентом РМ Н. Тимофті, Головою парламенту РМ М. Лупу, Прем'єр-міністром РМ В. Філатом, віце-прем'єр-міністром, міністром закордонних справ та європейської інтеграції Ю. Лянке, віце-прем'єр-міністром РМ з питань реінтеграції Є. Карповим, а також з керівництвом Придністровського регіону Є. Шевчуком.

Президент Молдови Н. Тимофті відвідав Україну в кінці липня 2013 р. Він взяв участь в урочистостях з нагоди

1025-річчя Хрещення Київської Русі разом із Президентом Російської Федерації В. Путіним, Президентом Республіки Сербія Т. Ніколічем та предстоятелями дев'яти помісних православних церков світу. Як зазначають експерти, В. Янукович, користуючись приїздом інших високопоставлених осіб, обговорив з ними актуальні питання взаємного розвитку країн. Зокрема, під час зустрічі з Президентом Молдови Н. Тимофті глава Української держави подякував йому за візит, підкресливши при цьому: «У нашій історії багато спільного – та безпрецедентна історія, яка була і яка пов'язана з Хрещенням Київської Русі».

Н. Тимофті зазначив, що значущість річниці Хрещення Русі надзвичайно велика, оскільки країни об'єднує не тільки спільна віра, а й історичні відносини, які в майбутньому повинні залишатися такими ж міцними й дружніми.

Щодо європейської інтеграції, то, як зазначив В. Янукович, курс на європейську інтеграцію є одним з найважливіших напрямів співпраці України та Молдови. «Дуже важливо, що Україна і Молдова завжди були партнерами і підтримували (один одного) в міжнародних організаціях», – підкреслив Президент України.

У свою чергу Н. Тимофті зазначив, що в питанні європейської інтеграції позиція України збігається з позицією Молдови.

Щодо економічного співробітництва, то, як інформують ЗМІ, за підсумками 2012 р., а також січня – лютого 2013 р. Україна займає третє місце за обсягами експорту в Республіку Молдова і за обсягами товарообігу серед країн, які здійснюють зовнішньоторговельну діяльність із РМ. За даними Державної служби статистики України, за 2012 р. зовнішньоторговельний оборот товарами та послугами між Україною та Молдовою становив 1 054,32 млн дол. США та зменшився у порівнянні з аналогічним періодом 2011 р. на 2,6 %. За 2012 р. загальний обсяг торгівлі товарами між Україною та РМ становив 944,713 млн дол. США і зменшився у порівнянні з 2011 р. на 6,0 %. У січні – лютому 2013 р. загальний обсяг торгівлі товарами між Україною та РМ становив 127,556 млн дол. США і збільшився у порівнянні із січнем – лютим 2012 р. на

16,6 %. Основні статті експорту: нафтопродукти, продукти харчування (у т. ч. борошно, шоколад і хлібобулочні вироби), цигарки, вугілля, металопродукція, труби, електроенергія, лісоматеріали. Основні статті імпорту: виноградне вино, насіння соняшникове, етиловий спирт, боби соєві, тютюн.

Слід зазначити, що вагомим внеском у загальний українсько-молдовський товарообіг стало збільшення протягом 2012 р. на 52,9 % поставок української електроенергії до Республіки Молдова.

За інформацією ЗМІ, станом на 31 грудня 2012 р. обсяг прямих інвестицій з Республіки Молдова в економіку України становить 37,7 млн дол. США. Найбільше інвестицій надійшло в промисловість, сільське господарство, будівництво, оптову та роздрібну торгівлю, торгівлю транспортними засобами, а також послуги з ремонту, охорони та у сферу соціальної допомоги. Обсяг прямих інвестицій з України в економіку Молдови становить 16,9 млн дол. США. Інвестиції з України в Молдову надійшли у сфери оптової та роздрібною торгівлі, ремонт автомобілів, побутової техніки, інжинірингу та надання послуг підприємцям.

За словами експертів, важливим кроком у поглибленні співпраці між Україною та Республіки Молдова у сфері аграрного комплексу стало проведення 13-го засідання Міжурядової українсько-молдовської змішаної комісії з питань торговельно-економічного співробітництва (10–11.11.2011 р., м. Кишинів), під час якого ряд українських та молдовських наукових установ домовилися активізувати співробітництво, зокрема Український інститут цукрових буряків (м. Київ) та Науково-дослідний інститут «Селекція» Республіки Молдова (м. Белці), Всесоюзний науково-дослідний інститут України (м. Дніпропетровськ), Селекційно-генетичний інститут (м. Одеса), Український інститут рослинництва ім. Юр'єва (м. Харків) та Науково-дослідний інститут рослинництва «Порумбень» Республіки Молдова (с. Пашкань Кріулянського району).

У 2012 р. українські та молдовські вчені продовжили співпрацю в рамках пілотного наукового проекту BS-ERA.NET, спрямованого на спільні дослідження у сферах

клімату, навколишнього середовища та енергетики в регіоні Чорного моря. Проект фінансується Європейською комісією в рамках Сьомої рамкової програми розвитку досліджень і технологій на 2007–2013 рр. Продовжується співробітництво молдовських учених – колишніх представників військово-промислового комплексу з Українським науково-технологічним центром (УНТЦ). Зокрема, два проекти щодо оптоелектроніки та інформаційних технологій схвалені Виконавчим комітетом УНТЦ, і протягом 2012 р. здійснювалось їхнє фінансування і реалізація. У червні 2012 р. розпочато спільний проект щодо збільшення національних можливостей та розширення досвіду у сфері ядерної безпеки за участі вчених з України, Республіки Молдова, Азербайджану та Грузії. Українські організації представлені Київським інститутом ядерних досліджень та Харківським інститутом фізики і технологій. Від молдовської сторони участь бере Науково-технічний центр «ІНОТЕХ».

Експерти також звертають увагу на співробітництво держав на рівні підприємств і установ. Зокрема, як інформують ЗМІ, налагоджено співпрацю між українськими і молдовськими науковими організаціями, найбільш активними серед яких є Науково-виробниче підприємство «Карат» (Україна) і Центр оптоелектроніки Інституту прикладної фізики Академії наук Молдови; Інститут фізики НАН України та Інститут прикладної фізики Академії наук Молдови; Державне підприємство «Конструкторське бюро «Південне» ім. М. К. Янгеля Національного космічного агентства України та Інститут розвитку інформаційного суспільства Академії наук Республіки Молдова; Інститут проблем машинобудування ім. А. Н. Підгорного НАН України та Інститут математики та інформатики НАН Республіки Молдова; Інститут хімії поверхні ім. О. О. Чуйка НАН України та Технічний університет Молдови; Київський Інститут ядерних досліджень та Технічний університет Молдови; Харківський інститут фізики і технологій і Технічний університет Молдови.

Протягом 2012 р. у Республіці Молдова відбулося вісім міжнародних конференцій за участі науковців з України, зок-

рема V Міжнародна конференція «Екологічна хімія-2012», Міжнародна наукова конференція «Актуальні питання морфології», VII Міжнародна наукова конференція «Біоетика, філософія і медицина в стратегії забезпечення безпеки людини», VII Міжнародна конференція «Фізичні методи в координаційній і надмолекулярній хімії», Міжнародний науковий симпозиум «Фактори економічного росту в агропромисловому комплексі», наукова конференція «Геополітичні зміни в сучасному світі і перевлаштування міжнародної системи» та ін.

Міжрегіональне і транскордонне співробітництво України з Республікою Молдова здійснюється в рамках двосторонніх угод між регіонами України та Молдови, а також у рамках єврорегіонів «Нижній Дунай», «Верхній Прут» і «Дністер».

За інформацією ЗМІ, на сьогодні між територіально-адміністративними одиницями України (Чернівецькою, Вінницькою, Херсонською, Одеською, Черкаською областями, м. Київ) укладено 22 угоди та протоколи про науково-технічне, гуманітарне та торговельно-економічне співробітництво з регіонами Республіки Молдова. Укладено також 23 угоди між регіональними відділеннями Торгово-промислової палати (ТПП) Молдови та регіональними відділеннями ТПП України. У 2010 р. було підписано Угоду про співробітництво між Київською асоціацією роботодавців та Спілкою промисловців, аграріїв та підприємців Придністров'я (СПАП). Також СПАП активно співпрацює з УСПП та Київською областю на підставі угод про співробітництво.

Також важливим елементом українсько-молдовського співробітництва є поглиблення діяльності у сфері культури. Зокрема, як зазначають експерти, співробітництво України та Республіки Молдова в гуманітарній сфері у 2012 р. здійснювалося за такими основними напрямками: культура; освіта; зміцнення зв'язків з українцями, які проживають у Республіці Молдова, включаючи Придністров'я. Проведена низка різноманітних заходів за участі представників обох країн.

Загалом, на думку експертів, культурне співробітництво України й Молдови успішно продовжується в рамках існуючих

реалій, проте його активізація, включаючи якісне наповнення разом з достатнім іміджевим супроводом, потребує суттєвої державної підтримки.

У цьому контексті можна відзначити, що на території Молдови діють 52 навчальні заклади, де вивчається українська мова, з них п'ять у м. Кишинів. У Придністров'ї діє шість навчальних закладів, де викладання здійснюється українською мовою. Українську мову як предмет вивчають ще в 76 школах Молдови.

Водночас відносини Молдови з Придністров'ям залишаються складними, і це впливає на відносини як з Україною, так і з багатьма іншими державами. За даними МЗС, у Придністров'ї перебуває понад 90 тис. українців, тому в Україні вважають доцільним розширити свою дипломатичну присутність у Придністровському регіоні. Про це, зокрема, повідомив спецпредставник чинного глави ОБСЄ з питань конфліктів А. Дешиця. «Хочу підтвердити, що дійсно Україна зацікавлена в збільшенні консульської присутності в Республіці Молдова. Це питання вже давно стоїть на порядку денному українсько-молдовських двосторонніх відносин і це обумовлено великою кількістю українських громадян, які проживають у цій країні, зокрема, на території Придністровського регіону», – повідомив він.

Щоправда, за його словами, ці питання є предметом обговорення з Кишиневом, у рамках консультацій між профільними відомствами України та Молдови.

Як відомо, незадовго до розпаду СРСР, 2 вересня 1990 р., п'ять розташованих на лівому березі Дністра районів Молдови оголосили про створення Придністровської союзної республіки в складі СРСР, а потім – незалежної Придністровської Молдавської Республіки (ПМР) з центром у Тирасполі. При цьому місто Бендери і кілька прилеглих до нього правобережних сіл висловилися за входження до складу ПМР. Причиною для такого кроку стали заяви націоналістично налаштованих радикалів у Кишиневі про вихід Молдови із ССРСР і можливість її приєднання до Румунії. Влада Молдови не погодилася з рішенням придністровських депутатів і спробувала

вирішити проблему, ввівши війська в невизнану республіку. У березні 1992 р. у Придністров'ї почався збройний конфлікт, що тривав кілька місяців, до середини липня. У результаті Кишинів втратив контроль над лівобережними районами, і Придністров'я стало територією фактично непідконтрольною Кишиневу з усіма атрибутами державності, включаючи власну валюту. Міжнародного визнання Тирасполь не отримав, але активно цього добивається. Молдову даний варіант не влаштовує, вона пропонує придністровцям автономію у складі єдиної держави.

Не сприяє вирішенню наболілих проблем і те, що ряд молдовських і румунських організацій виступають за злиття РМ з Румунією. Ще навесні вони організували збір підписів за об'єднання двох країн.

За інформацією деяких ЗМІ, лише 5–7% жителів Молдови хочуть об'єднатися з Румунією. За даними експертів, ці цифри не змінюються вже багато років. Збір підписів за злиття Молдови та Румунії організував румунський рух «Акціуня-2012». Автографи прихильників об'єднання планується фіксувати відразу у двох країнах. Як ідеться в повідомленні організаторів, надалі підписи будуть направлені в румунський парламент. Уніоністи хочуть вимагати від народних обранців змінити Румунську Конституцію, і внести в Основний закон пункт про можливість територіального розширення країни.

Як зазначають експерти, праві радикали в Румунії завжди мріяли про повернення втрачених, як їм здається, територій – Бессарабії та Буковини. Однак у Молдові уніоністський настрої загалом не користується популярністю у населення. Експерти вважають, що дискусія навколо теми об'єднання з Румунією на початку 90-х стала однією з формальних причин розколу Молдавії і конфлікту з Придністров'ям. Зокрема, лідер Соціал-демократичної партії Молдови В. Шелін вважає, що публічна демонстрація уніоністських поглядів шкодить переговорному процесу з Придністровсько-молдовською республікою. «Громадяни Придністровської республіки розуміють, що в Молдові знову розгойдується тема уніонізму і ніякі благі слова, які вимовляє влада з Молдови,

не відповідають реальним подіям, які відбуваються в країні», – зазначив політик.

Ідеї об'єднання з Румунією в Молдові, згідно із соціологічними опитуваннями, як зазначалося вище, поділяють не більше 7 % населення. Навіть у молдовському парламенті немає партій, які відкрито проповідують уніонізм. Тим часом у Румунії та Молдові відкрито відбуваються марші й мітинги уніоністів. Шкільні підручники називають відносини з Росією «окупацією». Молодь отримує освіту в сусідній Румунії. Існує спрощена процедура отримання румунського громадянства. Експерти впевнені, що якщо нинішня молдовська влада буде й далі потурати уніоністським рухам, загроза втрати Молдовою своєї державності стане цілком реальною.

У свою чергу президент Румунії Т. Бесеску вчоргове закликав Молдову до об'єднання з Румунією. Про це він заявив у Літньому університеті Ізвору Муреш у румунському повіті Харгіта. При цьому Т. Бесеску зазначив, що більшість населення Молдови не хоче об'єднуватися з Румунією. Проте Молдова все ж таки має зажадати інтеграції із сусідньою державою, і вони одержать її.

За його словами, проблема полягає в Конституції Молдови, де йдеться лише про молдаван та молдавську мову. Т. Бесеску вважає, що «бессарабам потрібно проявити ініціативу». «Я сподіваюся і вірю в те, що Молдова почне виправлення цієї ситуації (ідеться про об'єднання Молдови з Румунією). Переважна більшість молдавського населення не хоче цього. Але попросите об'єднання, і ви його одержите», – заликав жителів Молдови румунський лідер. Він зазначив, що в Румунії немає жодної партії, яка не хотіла б об'єднання, тоді як в Молдові найбільша партія – Партія комуністів – є антиєвропейською і виступає проти НАТО.

Разом з тим експерти звертають увагу, що подібні заяви з вуст румунського президента лунають не вперше. Зокрема, він виступив з аналогічною заявою і під час свого візиту до Кишинєва 18 липня.

Звичайно ж, подібні заяви викликають неоднозначну реакцію і в Молдові, і в Україні. Придністров'я, як відомо, виступає про-

ти об'єднання не лише з Румунією, а й з Молдовою в єдину державу. У свою чергу, у Гагаузії збирають підписи для проведення референдуму щодо виходу автономії зі складу Молдови.

За інформацією ЗМІ, у гагаузькому парламенті зареєстровано звернення групи жителів автономії з вимогою повернення в рамки незалежної Гагаузької республіки, проголошеної 19 серпня 1990 р. Відповідний документ зібрав понад 5 тис. підписів. «Вісімнадцять років існування Гагаузії в складі РМ як автономно-територіального утворення показали, що Молдова абсолютно не бажає бути гарантом виконання норм закону про особливий правовий статус автономії і робить усе, щоб права і повноваження Гагаузії зрівнялися зі звичайними районами Молдови», – наголошується у зверненні.

Члени ініціативної групи зазначають, що керівництво Молдови не бажає прислухатися до думки мешканців регіону та його влади щодо стратегічного вектора руху країни. «У сформованих умовах Гагаузія повинна розглянути можливість перегляду своєї згоди про самовизначення у складі Молдови», – зазначають організатори збору підписів.

Активісти вимагають протягом року привести законодавство РМ у відповідність із законом про особливий правовий статус автономії, і цей закон має отримати статус «спеціального органічного закону». І це має бути зроблено до грудня 2015 р. В іншому випадку може бути проведений референдум щодо виходу автономії зі складу Молдови.

На думку організаторів, на цей референдум може бути винесено питання про ставлення гагаузького народу до входження в Митний союз Росія – Білорусь – Казахстан і до європейської інтеграції.

Тим часом у Центральній виборчій комісії Молдови вважають збір підписів на користь проведення місцевого референдуму в Гагаузії незаконним, оскільки не були додержані передбачені законом процедури проведення місцевого референдуму.

Не залишаються осторонь проблеми взаємовідносин Молдови та Румунії і українські політики. Нещодавно депутат Верховної Ради України Е. Леонов від партії «Свобода»

наголосив на тому, що Україна повинна заявити про готовність включення Придністров'я до свого складу у разі, якщо Румунія зробить спробу поглинання Республіки Молдова. «Українські етнічні землі в результаті різних геополітичних подій ХХ ст. виявилися відрізнаними кордонами кількох сусідніх держав. Придністров'я для України не чужа земля. Ми не зацікавлені в розгойдуванні територіальних конфліктів, але не маємо права стояти осторонь, коли зовнішні “гравці” визначають долю наших етнічних земель. У разі спроби поглинання Молдови Румунією ми повинні чітко заявити про готовність реінтеграції Придністров'я до України», – зазначив парламентарій.

Водночас деякі російські політики наполягають на посиленні присутності Росії в Придністров'ї, а В. Жириновський узагалі заявив, що Придністров'я – російська територія.

На думку експертів, подібні заяви як з боку українських, так і з боку російських і румунських політиків не сприяють покращенню відносин між країнами (*Політичні відносини між Україною та Молдовою* (<http://moldova.mfa.gov.ua>); *Україна і Молдова повинні зміцнювати дружні відносини – Тимофті* (<http://www.novostimira.com.ua>). – 2013. – 27.07; *Співпраця України та Молдови направлена на євроінтеграцію – Янукович* (<http://www.novostimira.com.ua>). – 2013. – 27.07; *Україна хоче відкрити генконсульство в Тирасполі* (<http://dt.ua>). – 2013. – 6.07; *Україна должна быть готова присоединить Приднестровье – депутат* (<http://news.mail.ru>). – 2013. – 5.08; *Приднестровье является румынской землей, как и вся Молдова* (<http://point.md>). – 2013. – 7.08; *У Молдові проходить збір підписів за приєднання до Румунії* (<http://newsradio.com.ua>). – 2013. – 15.04; *Румунія не проти об'єднатись з Молдовою* (<http://ipress.ua>). – 2013. – 13.08; *Члени ініціативної групи зазначають, що «керівництво Молдови не бажає прислухатися до думки мешканців регіону та його влади щодо стратегічного вектора руху країни»* (<http://dt.ua>). – 2013. – 26.06)).

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Голова Верховної Ради України В. Рибак зустрівся з Головою Палати представників парламенту Ірландії Ш. Барреттом у середу.

Сторони обговорили широке коло питань двостороннього співробітництва, зокрема, у парламентському вимірі, політичній та торговельно-економічній сфері. В. Рибак на початку зустрічі констатував, що візит Ш. Барретта відбувається на тлі активного розвитку двосторонніх відносин і є вагомим підтвердженням їх поступального характеру. «Наші країни поєднують традиційно дружні відносини, в основі яких – близькість поглядів на шляхи розвитку сучасних міжнародних відносин», – сказав він.

Голова Верховної Ради висловив переконання, що активна співпраця між законодавчими органами України та Ірландії як на рівні керівництва парламентів, так і на рівні комітетів та груп дружби, є важливим чинником подальшого успішного розвитку українсько-ірландських відносин в усіх сферах. «Ми задоволені рівнем взаємодії з Ірландією в рамках парламентських структур провідних європейських організацій», – сказав він, висловивши вдячність за «конструктивний підхід ірландської делегації під час розгляду важливих для України питань у рамках парламентських асамблей Ради Європи та ОБСЄ».

В. Рибак відзначив також плідну співпрацю з Ірландією у ПАРЄ, чому значною мірою, за його словами, «сприяло встановлення особистих контактів між главами наших делегацій». На його переконання, такі контакти важливі не лише з точки зору наближення позицій з важливих питань європейської та міжнародної політики, але й у цілому посилюють атмосферу довіри і взаєморозуміння між парламентаріями. У цьому контексті він запропонував запровадити практику проведення регулярних зустрічей членів парламентських делегацій України та Ірландії у Страсбурзі.

Голова Верховної Ради підкреслив, що парламент України виступає за підписання Угоди про асоціацію під час Вільнюського саміту «Східного партнерства». «Підписання

Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, включаючи створення всеохоплюючої Зони вільної торгівлі, на саміті “Східного партнерства” у Вільнюсі в листопаді ц. р. є головним пріоритетом України у відносинах з ЄС», – сказав він і додав, що для нашої держави немає іншого вибору, ніж європейський. За його словами, у Верховній Раді України завершується робота з ухвалення пакета т. зв. «євроінтеграційних законів», основна частина яких вже ухвалена.

У свою чергу Ш. Барретт запевнив українських колег у підтримці євроінтеграційних прагнень України. Він заявив, що «все зроблять, аби була підписана Угода у Вільнюсі». Голова Палати представників парламенту Ірландії також підтримав пропозицію В. Рибача щодо активізації міжпарламентської взаємодії, зазначивши, що «парламентська демократія працює, якщо є діалог, є структури на зразок груп дружби між парламентарями» (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>)*. – 2013. – 9.10).

Голова Верховної Ради України В. Рибак під час зустрічі з Головою Палати представників парламенту Ірландії Ш. Барреттом у середу зазначив, що двосторонні торговельно-економічні відносини між Україною та Ірландією розвиваються дуже динамічно. «За останні три роки товарообіг між нашими країнами більш ніж подвоївся. У поточному році торгівля продовжує розвиватися прискореними темпами. У першому півріччі обсяг двосторонньої торгівлі товарами збільшився удвічі. Сподіваюся, що за підсумками 2013 р. нам вдасться досягти обсягів двостороннього товарообігу у півмільярда доларів США», – сказав він.

На переконання В. Рибача, регулярні контакти на політичному рівні є серйозним стимулом для подальшої їх активізації.

Також, за його словами, «співробітництву в інвестиційній сфері має сприяти підписана у квітні ц. р. у Києві Конвенція про уникнення подвійного оподаткування між урядами України та Ірландії. «Обидві країни зацікавлені у тому, щоб Кон-

венція якомога швидше запрацювала. Ключова роль у цьому належить нашим парламентам, які мають ратифікувати цей важливий документ. Хочу запевнити, що Верховна Рада України розгляне це питання у першочерговому порядку», – наголосив В. Рибак.

У свою чергу Ш. Барретт повідомив, що Конвенція вже ухвалена урядом Ірландії, передана на розгляд парламенту. «Процедурою передбачено включення цього питання до річного плану законопроектів», – сказав він, підкресливши, що з початку наступного року документ набере чинності.

Голова Палати представників парламенту Ірландії висловив сподівання, що після підписання Конвенції про уникнення подвійного оподаткування значно зросте взаємний інвестиційний інтерес бізнесменів обох країн. «Саме цей процес є важливим, результат ухвалення всі чекають з нетерпінням», – зазначив він (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 9.10).

Голова Верховної Ради України В. Рибак вручив державні нагороди і відзнаки Верховної Ради України представникам різних галузей народного господарства, народним депутатам.

Голова Верховної Ради України В. Рибак у вівторок, 8 жовтня, вручив державні нагороди і відзнаки Верховної Ради України народним депутатам, працівникам виробничої і соціально-культурної сфери за вагомий особистий внесок у державне будівництво, соціально-економічний та культурно-освітній розвиток Вітчизни, високий професіоналізм.

Вітаючи учасників урочистого зібрання, керівник парламенту підкреслив, що нині, втілюючи в життя свої європейські устремління, Україна перебуває на історичному шляху. «Тому спільно треба робити все, аби Україна була в авангарді, з європейськими стандартами життя, адже ми – європейська держава», – сказав він.

Голова Верховної Ради України висловив вдячність нагородженим за їхню подвижницьку працю, за те, що «своїми справами творять наше життя».

Також громадянам України були вручені нагороди країн-членів Співдружності незалежних держав за активну участь у діяльності Міжпарламентської асамблеї та її органів (**Офіційний портал Верховної Ради України** (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 9.10).

У середу, 9 жовтня, Верховна Рада України продовжила роботу в пленарному режимі.

Проект закону про ратифікацію Правил перевезення вантажів у міжнародному прямому вантажному залізнично-поромному сполученні між портами України та портами Турецької Республіки, що мають залізничне сполучення, між Кабінетом Міністрів України та урядом Турецької Республіки доповів голова Державної інспекції з безпеки на морському та річковому транспорті Г. Соболевський. Він зазначив, що Правила перевезення вантажів у міжнародному прямому вантажному залізнично-поромному сполученні між портами України та портами Турецької Республіки, що мають залізничне сполучення, між Кабінетом Міністрів України та урядом Турецької Республіки підписані 13 вересня 2012 р. у м. Київ.

За його словами, прийняття законопроекту необхідне для створення та функціонування надійного правового механізму міжнародного рівня, для регулювання обов'язків та взаємних відносин між залізницями України та залізницями Турецької Республіки, поромними комплексами, судновласниками, відправниками та одержувачами при виконанні договору перевезення вантажів у міжнародному залізнично-поромному сполученні через порти України та Турецької Республіки, а також встановлення принципів проведення розрахунків за перевезення вантажів, вагонів та контейнерів.

Заступник голови Комітету у закордонних справах Ю. Мірошниченко доповів рішення комітету рекомендувати Верховній Раді прийняти законопроект у цілому.

Верховна Рада 312 голосами «за» ратифікувала Правила перевезення вантажів у міжнародному прямому вантажному залізнично-поромному сполученні між портами України та

портами Турецької Республіки, що мають залізничне сполучення, між Кабінетом Міністрів України та урядом Турецької Республіки (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 9.10).

Парламентарии отказались уменьшить депутатские пенсии.

Верховная Рада Украины не поддержала в первом чтении проект закона «О внесении изменений в некоторые законы Украины (относительно соблюдения принципа социальной справедливости в пенсионном обеспечении)» (регистр. № 1236).

За данное решение проголосовали лишь 198 (при необходимых 226) из 327 народных депутатов, зарегистрированных в сессионном зале. Из фракции Партии регионов законопроект поддержали только три народных депутата, из фракции «Батьківщина» – 77, УДАР – 35, «Свобода» – 34, КПУ – 31, внефракционных – 18.

Проектом предлагалось внести изменения в законы «О статусе народного депутата Украины», «О Кабинете Министров Украины», «Об общеобязательном государственном пенсионном страховании». В результате внесения этих изменений пенсионеры – Президент Украины, народные депутаты всех созывов, бывшие члены правительства, будут получать пенсию на общих основаниях, определенных Законом Украины «Об общеобязательном государственном пенсионном страховании».

В объяснительной записке к законопроекту отмечается, что «на фоне многомиллиардного дефицита бюджета Пенсионного фонда и государственного бюджета Украины, унижительно низких пенсий большинства пенсионеров целые категории граждан получают пенсии на основании отдельных законов по льготному принципу. Сохранение особого принципа начисления пенсий для Президента Украины, членов Кабинета Министров Украины, народных депутатов и др. является неоправданным. Эти категории лиц должны получать пенсии на общих основаниях, что будет отвечать принципу социальной справедливости, равенства граждан перед законом и позволит

перераспределить финансовые ресурсы в интересах остальных пенсионеров».

Один из авторов законопроекта, депутат от УДАРa П. Розенко отметил, что на сегодняшний день средний размер пенсии для простых людей составляет приблизительно от 900 до 1,2 тыс. грн. По словам депутата, «вместе с тем у таможенников сегодня пенсия составляет 6,5 тыс. грн, у судей, прокуроров – 7,5 тыс., у бывших народных депутатов и чиновников высокого уровня пенсия достигает 15 тыс. грн».

В свою очередь депутат от Партии регионов Я. Сухой назвал этот законопроект «пиаром». По его словам, на сегодняшний день в Украине «есть 648 пенсионеров – бывшие депутаты на 13,5 млн пенсионеров. Это что-то даст? Я посчитал, что если ликвидировать все их выплаты, а это сделать невозможно, потому что все они где-то работали, то это будет 0,64 грн на одного пенсионера. Это стоит болтовни? Это примитивный пиар, политическая спекуляция», – сказал Я. Сухой (*Електронні Віснї* (<http://elvist.com>). – 2013. – 9.10).

Верховная Рада выделила Центральной избирательной комиссии почти 49 млн грн. За внесение соответствующих изменений в госбюджет проголосовали 316 народных депутатов. Из этой суммы чуть более 20 млн грн будет использовано на организацию и проведение повторных выборов в пяти проблемных округах. Остальные средства пойдут на погашение задолженности, которая сформировалась у ЦИК за создание и функционирование системы видеонаблюдения за голосованием на выборах 28 октября 2012 г., а также трансляции изображения избирательных участков.

Источник покрытия дополнительных расходов – увеличение средств, которые перечисляются Нацбанком в госбюджет.

Избирательная кампания по перевыборам в пяти проблемных округах стартует 16 октября. С этого дня партии могут проводить съезды и выдвигать своих кандидатов, или же самовыдвиженцы могут подавать свои заявления в ЦИК. В конце сентября Президент В. Янукович подписал закон о повтор-

ных выборах народных депутатов в одномандатных избирательных округах № 94, 132, 194, 197, 223. Верховная Рада назначила выборы в проблемных округах на 15 декабря.

По данным ЦИК, выборы в пяти округах будут стоить около 20 млн грн – примерно по 4 млн на округ. Об этом сообщает ЛІГАБізнесІнформ (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>)). – 2013. – 8.10).

Верховна Рада пропонує скасувати акредитацію аптек. Депутати 255 голосами підтримали відповідний законопроект народного депутата А. Шипка, передає кореспондент УНН.

Вказаний законопроект передбачає, що аптечні заклади, які здійснюють діяльність на підставі відповідної ліцензії, не підлягають акредитації.

Як зазначається в пояснювальній записці до документа, він спрямований на зменшення регуляторного впливу на аптеки. З цією метою пропонується скасувати акредитацію для аптек, як тільки останні і так мають отримати ліцензії та сертифікати для того, щоб реалізовувати ліки.

Як зазначають автори законопроекту, вказані документи є достатнім підтвердженням якості ліків, що реалізує аптека.

Зазначимо, що згідно з постановою Кабінету Міністрів, аптеки зобов'язані проходити акредитацію через два роки після початку роботи, а наступні акредитації проводяться кожні три роки (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>)). – 2013. – 9.10).

ВР має намір передати автомобільні дороги загального користування органам місцевого самоврядування, передає кореспондент УНН.

Депутати 261 голосом підтримали відповідний законопроект, внесений Кабміном.

Цим законопроектом передбачена передача автодоріг загального користування органам місцевого самоврядування.

При цьому, згідно з документом, «Укравтодор» не відповідатиме за стан автомобільних доріг загального користування.

Законопроектом передбачається, що управління автодорогами загального користування здійснює Рада міністрів АР Крим, Севастопольська міська державна адміністрація і місто Київ. При цьому розроблення проекту програм розвитку дорожнього господарства залишається за центральною владою. Крім того, саме центральна влада буде визначати обсяг коштів на реконструкцію.

Водночас саме місцеві органи влади мають забезпечувати коло функціонування автодоріг загального користування місцевого значення (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 8.10).

Верховна Рада України прийняла за основу проект закону «Про внесення зміни до підпункту 197.1.27 пункту 197.1 статті 197 Податкового кодексу України» (щодо створення сприятливих умов для поліпшення забезпечення закладів охорони здоров'я та громадян доступними лікарськими засобами).

У запропонованій проектом (реєстр. № 2227) новій редакції пп. 197.1.27 п. 197.1 ст. 197 Податкового кодексу пропонується звільнити від оподаткування податком на додану вартість не тільки операції з «постачання лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні та внесених до Державного реєстру лікарських засобів (у тому числі аптечними закладами), а також виробів медичного призначення за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України», а й операції з постачання лікарських засобів, що «виготовляються аптечними закладами за рецептами лікарів та замовленнями лікувально-профілактичних закладів з дозволених до застосування діючих та допоміжних речовин» (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 9.10).

Верховна Рада України прийняла за основу проект закону про внесення зміни до ст. 18 Закону України «Про міліцію» щодо вдосконалення системи кадрового забезпечення органів внутрішніх справ. Законопроектом пропонується встановити обов'язок курсантів вищих навчальних закладів МВС у разі дострокового розірвання ними договору про навчання через небажання продовжувати навчання, чи невиконання навчального плану, чи звільнення з органів внутрішніх справ протягом трьох років після закінчення вищого навчального закладу МВС України з будь-яких підстав, крім звільнення за станом здоров'я, або через скорочення штатів, відшкодовувати витрати, пов'язані з їх утриманням у вищих навчальних закладах МВС. Відповідний законопроект зареєстровано за № 2050а (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 8.10).

Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення зміни до статті 7 Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» (щодо осіб, які надають соціальні послуги). Законодавчим актом до числа осіб, що мають право на призначення державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, включено тих працевдатних членів малозабезпеченої сім'ї, які надають соціальні послуги. Відповідний законопроект зареєстровано за № 2689 (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 8.10).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Розвиток торговельно-економічних відносин є пріоритетом співпраці України та Республіки Корея. Про це заявив Президент України В. Янукович під час зустрічі зі спі-кером Національної асамблеї Республіки Корея Кан Чан Хі. «Пріоритетним напрямом нашого співробітництва є

торгово-економічні відносини, зокрема поглиблення інвестиційної співпраці», – сказав глава держави на початку зустрічі. В. Янукович висловив сподівання, що цьому сприятиме діяльність робочих груп, створених у парламентах обох держав. «Я розраховую на те, що групи дружби, створені в парламентах наших країн, і надалі сприятимуть розширенню українсько-корейського співробітництва», – сказав глава держави.

На переконання Президента, розвиток усестороннього співробітництва з країнами Східної Азії є важливою складовою зовнішньої політики України.

В. Янукович підтвердив готовність української сторони прийняти президента Республіки Корея Пак Гин Хе з державним візитом в Україні (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2013. – 8.10).

Президент України В. Янукович привітав хліборобів Черкащини з намолотом другого мільйона тонн зерна.

«Аграрії Черкащини вкотре продемонстрували відданість хліборобній справі, майстерність та високий професіоналізм. Держава пишається вами. Дякую вам за сумлінну працю, за добрий врожай, зібраний вашими працьовитими руками», – ідеться у вітанні глави держави.

В. Янукович побажав хліборобам міцного здоров'я, добробуту та нових звершень (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2013. – 8.10).

Уряд України і надалі працюватиме на зміцнення двосторонніх відносин з Ірландією. У цьому запевнив Прем'єр-міністр України М. Азаров під час зустрічі з головою Палати представників парламенту Ірландії Ш. Барретом.

«Наш уряд і надалі буде працювати на зміцнення двосторонніх відносин», – сказав М. Азаров, відзначивши важливість співпраці як на високому політичному рівні, так і в економічній, гуманітарній та інших сферах. Він нагадав, що,

серед іншого, важливим фактом двостороннього співробітництва є підписання у квітні угоди щодо уникнення подвійного оподаткування з Ірландією.

Крім того, М. Азаров наголосив на важливості розвитку гуманітарного співробітництва. «І у цій сфері чим більше дізнаються наші народи про історію, культуру країн, тим легше нам розбудувати й економічні відносини», – сказав М. Азаров.

Він також повідомив, що в Україні очікують на візит Прем'єр-міністра Ірландії (*Урядовий портал* (www.kmi.gov.ua). – 2013. – 9.10).

Україна прямує до Європи з визнанням світом науковим потенціалом і можливостями. На цьому наголосив Прем'єр-міністр України М. Азаров на засіданні уряду 9 жовтня 2013 р., коментуючи підписання в Женеві Угоди між Україною та Європейською організацією ядерних досліджень (ЦЕРН) про надання нашій державі статусу асоційованого члена. «Тут ми стали першими серед країн Східної Європи», – зазначив глава уряду.

М. Азаров додав, що поглиблення співробітництва з найавторитетнішою науковою фундацією в Європі і у світі – це еталон євроінтеграції України.

За його словами, Україна має всі підстави входити до міжнародних об'єднань на правах країни із самодостатнім науковим, унікальним технологічним та потужним промисловим потенціалом.

М. Азаров відзначив, що підписання Угоди дасть можливість Україні отримувати замовлення від ЦЕРН на виготовлення високотехнологічного обладнання. Українське наукове співтовариство матиме можливість просувати свої і долучитись до створення новітніх світових технологій, братиме участь у спільних навчальних та дослідницьких програмах. Крім іншого, це зупинить відплив талановитої молоді за кордон. Українські вчені отримають додаткові можливості для фундаментальних досліджень з використанням найбільш сучасного обладнання, яке існує сьогодні у світі.

Крім того, повідомив Прем'єр-міністр, статус асоційованого члена дасть змогу українським науково-дослідним установам і підприємствам брати участь у тендерах ЦЕРН і отримувати замовлення для різних проектів у галузі сучасної прикладної фізики, брати участь у створенні нових матеріалів, а також отримувати можливість розвивати дослідження в галузі ядерної медицини та технологій, нанотехнологій, інформаційних технологій та матеріалознавства тощо.

«Сучасна, нова Україна є і повинна бути саме такою – всесвітньо визнаною науковою європейською державою. Таке завдання поставив перед урядом Президент України», – наголосив М. Азаров (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2013. – 9.10).

Кабінет Міністрів залучить 2,6 млрд грн на розвиток космічної галузі, зокрема створення новітнього космічного ракетного комплексу. Про це, відкриваючи засідання уряду, повідомив Прем'єр-міністр України М. Азаров, передає кореспондент УНН.

«Уряд прийняв рішення щодо залучення кредитних ресурсів для продовження робіт зі створення новітнього космічного ракетного комплексу під державні гарантії», – сказав М. Азаров. За словами Прем'єра, реалізація цього проекту допоможе Україні закріпитися на ринку космічних послуг.

«Загальний обсяг фінансування програми передбачено в сумі 2,6 млрд грн ... Цілеспрямована робота уряду дозволить в найближчі роки не менше ніж у півтора раза збільшити обсяги виробництва ракетно-космічної техніки», – сказав М. Азаров. За його словами, розвиток космічної галузі дасть можливість створити приблизно 10 тис. нових робочих місць (*Українські Національні Новини (<http://www.unn.com.ua>)*). – 2013. – 9.10).

В Україні намолочено майже 40 млн т зерна. Про це повідомив Прем'єр-міністр України М. Азаров на засіданні

уряду 9 жовтня 2013 р. «Пшениці маємо понад 22 млн т; ячменю – 7,5 млн т; жита – 665 тис. т. Загалом намолочено майже 40 млн т зерна, що на 15 % більше минулого року», – повідомив глава уряду, підкресливши, що успішне завершення збирання ранніх зернових повністю забезпечило власні потреби в продовольчому зерні (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua).* – 2013. – 9.10).

Прем'єр-міністр України М. Азаров на засіданні уряду 9 жовтня 2013 р. наголосив на прискоренні темпів збирання пізніх культур та утриманні високих темпів експорту зернових.

«Зараз погода дала нам недовге, як прогнозують, “сухе вікно”. Його необхідно ефективно використати до останньої години. Треба максимально прискорити темпи збирання кукурудзи на зерно, соняшнику, сої, пізніх круп'яних культур, овочів і картоплі. На цьому треба сконцентрувати всю техніку і сили», – наголосив М. Азаров, додавши, що загальний обсяг площ, з яких ще необхідно зібрати врожай, оцінюється в 7,5 млн га. «Це величезна робота», – зауважив він.

М. Азаров також зазначив, що для збирання зерна в стислі терміни підготовлена необхідна техніка, сушильне обладнання та ємності для зберігання.

При цьому, за його словами, важливо утримувати високі темпи експорту. «Це допоможе швидше вивільнити складські приміщення. Доручаю Мінагрополітики постійно контролювати ситуацію та надавати аграріям маневрену допомогу», – поставив завдання глава уряду (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua).* – 2013. – 9.10).

Досвід українсько-білоруських відносин допоможе створити Дорожню карту співпраці з Росією. Про це повідомив Прем'єр-міністр України М. Азаров під час засідання Кабінету Міністрів України 9 жовтня 2013 р. 15 жовтня в Росії відбудеться десяте засідання Комітету з питань

економічного співробітництва Українсько-російської міждержавної комісії. Під час засідання планується розглянути стан і перспективи українсько-російського співробітництва в торговельно-економічній, космічній, авіаційній, науково-технічній, паливно-енергетичній, промисловій, транспортній, інвестиційній та інших сферах.

«Переконаний, що ми можемо скористатися досвідом українсько-білоруських відносин і створити міждержавну Дорожню карту українсько-російського співробітництва, а з Євразійською комісією – співробітництва з Митним союзом», – зазначив М. Азаров.

Перед засіданням комітету вже пройшли і ще мають відбутися засідання галузевих підкомісій. Саме за результатами роботи таких підкомісій Мінекономрозвитку повинно узгодити з російською стороною рішення щодо подальшого розвитку співробітництва, зокрема, щодо мінімізації можливих ризиків.

Прем'єр-міністр наголосив на персональній відповідальності за цю украї важливу роботу керівників профільних підкомісій. Необхідно протягом поточного тижня завершити узгодження пропозицій до протоколу 10-го засідання і передати їх до Мінекономрозвитку.

Крім того, мають бути підготовлені до підписання двосторонні документи. Зокрема, угоди про заходи державної підтримки відновлення серійного виробництва літаків сімейства Ан-124, щодо реалізації Програми російсько-українського співробітництва у сфері дослідження і використання космічного простору в мирних цілях на 2012–2016 рр., щодо врегулювання торговельних обмежень у взаємній торгівлі та врегулювання питань в інвестиційному, фінансовому і галузевому співробітництві України і Росії та інших документів, що виноситимуться за згодою сторін на підписання (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 9.10.*)

Уряд схвалив законопроект про поетапну відмову від використання фосфатів. Про це повідомив міністр екології та природних ресурсів О. Проскураков, передає Forbes.

«На сьогоднішньому засіданні уряд схвалив відповідний законопроект», – сказав він журналістам у Києві.

За словами міністра, законопроект передбачає введення протягом семи років заборони на виробництво, імпорт і реалізацію на території країни синтетичних миючих засобів та товарів побутової хімії, що містять фосфати.

Нагадаємо, раніше, відкриваючи засідання уряду, Прем'єр-міністр М. Азаров, схвалив цей законопроект. Україна піде тим же шляхом, що і США, Німеччина, Канада, Італія, Австрія, Голландія, Норвегія, які відмовилися від застосування побутових миючих засобів на основі фосфатів.

«Фосфати – одне з головних джерел забруднення поверхневих вод. Зокрема й ті, які є джерелом питної води. Зрозуміло, наскільки негативно це впливає на здоров'я людини», – сказав Прем'єр М. Азаров також нагадав, що Євросоюз відповідними директивами визначив етапи відмови від фосфатів до 1 січня 2017 р. «До речі, проект технічного регламенту Митного союзу також передбачає повне виключення фосфатів зі складу синтетичних миючих засобів до 2020 р.», – зазначив Прем'єр (*Економічна правда (www.epravda.com.ua)*. – 2013. – 9.10).

На брифінгу в Будинку уряду міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Г. Темник повідомив, що станом на ранок 9 жовтня в 13 регіонах України опалюється 100 % закладів соцсфери і житловий фонд. З 24 685 котелень у роботу запущено 24 555 (99,47 %).

Загалом теплоносій подано 13 848 (99,92 %) дитячим садкам (не опалюється поки чотири дитячі садки в Луганській області, три – у Донецькій, чотири – у Вінницькій); 19 347 (99,92 %) школам (не опалюється поки дев'ять шкіл у Луганській області, дві – у Донецькій і чотири – у Вінницькій областях), 6 479 (99,97 %) лікарням (не опалюється по одній лікарні у Вінницькій і Донецькій областях). Із 174 591 житлових будинків опалюється 168 556.

Г. Темник наголосив, що галузь житлово-комунального господарства України на 100 % була готова технічно до початку

опалювального періоду. Планувалося, що з 5 жовтня розпочнуть опалення закладів соціальної сфери, а з 15 жовтня – житлового фонду.

«Ми робили у вересні запит до наших метеорологів щодо прогнозів погоди. Тоді вони нам подавали інформацію про те, що на початку жовтня буде відносно тепло. Тому ми мали намір розпочинати опалювальний період в ті терміни, які я вже назвав. Однак пізніше, у третій декаді вересня стало відомо, що йдуть холоди. Одразу, 24 вересня віце-прем'єр-міністр України О. Вілкул дав завдання не чекати визначених термінів, а підключати заклади соціальної сфери паралельно з житловим фондом», – сказав міністр.

Г. Темник також назвав причини, які стримують роботу з запуску котелень, серед яких – планові підключення у містах з потужною системою централізованого теплопостачання, зокрема міста Київ, Харків, Луганськ.

Він також поінформував, що з понеділка в регіонах працюють мобільні робочі групи міністерства, які перевіряють як іде запуск опалювального періоду і з якими проблемами регіони стикаються в цій роботі.

Міністр повідомив, що для оперативного реагування на позаштатні ситуації, при Мінрегіоні діє оперативно-диспетчерська служба, яка цілодобово здійснює моніторинг початку опалювального періоду. Далі вона буде відслідковувати інформацію про його проходження в кожній області (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2013. – 9.10).

8 жовтня в рамках офіційного візиту до України військової делегації Республіки Білорусь відбулися двосторонні переговори міністра оборони України П. Лебедева з міністром оборони Республіки Білорусь генерал-лейтенантом Ю. Жадобіним у складі делегації з питань подальшого розвитку військового та військово-технічного співробітництва.

На початку зустрічі П. Лебедев відзначив, що український та білоруський народи скріплюють традиційні дружні відносини. Він поінформував генерал-лейтенанта Ю. Жадобіна про

хід виконання Державної комплексної програми реформування і розвитку Збройних сил України на період до 2017 р. Також П. Лебедев розповів про перехід ЗС України на контрактний принцип комплектування війська.

У свою чергу генерал-лейтенант Ю. Жадобін подякував українській стороні за запрошення відвідати Україну та зазначив, що білоруські військовослужбовці завжди готові до співпраці. Він висловив свою думку з приводу перспектив співробітництва в галузі миротворчої роботи зі Збройними силами України та подякував за висвітлення роботи українських військових у національних контингентах. «Ми вдячні за відкритість у питаннях підготовки миротворців, адже тема є новою для нас, тож обмін досвідом є дуже важливим», – підкреслив міністр оборони Республіки Білорусь.

Результатом переговорів стало підписання Плану двостороннього співробітництва між міністерствами оборони України та Республіки Білорусь на 2014 р. Також сторони домовилися щодо продовження роботи в спільних навчаннях «Слов'янська співдружність» у наступному році.

Планується, що протягом офіційного візиту в Україну військова делегація Республіки Білорусь відвідає визначені військові частини, де іноземні гості матимуть змогу ознайомитися з досвідом переходу української армії на контрактну службу, а також Міжнародний центр миротворчості та безпеки і Академію сухопутних військ імені гетьмана П. Сагайдачного, де білоруські військовослужбовці ознайомляться з підготовкою майбутніх офіцерів Збройних сил України (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua). – 2013. – 9.10.*)

Міністр соціальної політики Н. Королевська 9–11 жовтня на запрошення посла Швейцарії в Україні К. Шьоненбергера відвідає Швейцарську Конфедерацію. У рамках візиту відбудуться офіційні зустрічі з головою Ради Кантонів (верхньої палати парламенту) Швейцарії Ф. Ломбарді та з федеральним радником, керівником Федерального департаменту внутрішніх справ А. Берсе.

Також заплановано зустрічі з керівництвом Червоного Хреста та з президентом Конференції кантональних директорів із соціальних питань Швейцарії П. Гоммом. Окремим пунктом програми перебування є участь у семінарі на тему: «Супровід дорослих осіб з інвалідністю».

Водночас Н. Королевська ознайомиться з досвідом Швейцарії у питанні організації роботи установ соціальної допомоги та залучення людей з обмеженими можливостями до трудової діяльності. Зокрема, заплановано відвідування підприємства GATE GOURMET, Фонду Pigna, установи Рютігубельбад та господарства «Бюхегоф» (*Урядовий портал (www.ktm.gov.ua)*). – 2013. – 9.10).

Министр иностранных дел Украины Л. Кожара заявил, что никаких переговоров на официальном уровне по поводу отправки экс-премьера Украины Ю. Тимошенко на лечение в Германию в настоящее время не проходит.

«МИД не ведет такие переговоры, и, честно говоря, официальных свидетельств нет по поводу того, чтобы какие-то переговоры кто-то вел», – сказал Л. Кожара.

4 октября адвокат Ю. Тимошенко С. Власенко сообщил, что бывший президент Польши А. Квасьневский и бывший председатель Европарламента П. Кокс после многомесячных переговоров передали Ю. Тимошенко приглашение на лечение в ФРГ, и та приняла его. Ю. Тимошенко также обещала, что не будет добиваться политического убежища в Германии в случае приезда на лечение в эту страну.

Президент ФРГ Й. Гаук выразил надежду на то, что дело Ю. Тимошенко будет урегулировано еще до начала саммита ЕС в Вильнюсе в конце ноября, сообщил представитель президентской канцелярии 8 октября. Накануне он встречался в Кракове с коллегами из Польши и Италии Б. Коморовским и Дж. Наполитано, а также с Президентом Украины В. Януковичем. Стороны договорились не разглашать деталей своих переговоров.

На этой встрече президент ФРГ должен был беседовать с В. Януковичем на тему освобождения Ю. Тимошенко, сооб-

щил советник Й. Гаука. «Федеральный президент в Кракове будет настойчиво подчеркивать, что чем дольше отсутствует четкое решение относительно Ю. Тимошенко, тем большая угроза нависает над подписанием Соглашения об ассоциации на саммите в Вильнюсе», – сказал советник Й. Гаука перед встречей президентов.

По его словам, для президента ФРГ решение этой проблемы является показателем того, насколько серьезными и заслуживающими доверия можно считать шаги администрации В. Януковича по развитию демократии и правового государства. Об этом сообщает Deutsche Welle (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>)). – 2013. – 8.10).

Министерство охраны здоровья Украины в 2012 г. закупило некачественные лекарства на суму 100 млн грн. Об этом на брифинге в Верховной Раде заявил член временной следственной комиссии (ВСК) ВРУ по расследованию деятельности и фактов злоупотреблений в Минздраве, депутат фракции «Батьківщина» П. Петренко.

«В нашем отчете есть все факты, которые подтверждают многочисленные финансовые злоупотребления в Минздраве. Установлено, что только за прошлый год проведены тендеры по закупке некачественных лекарств на сумму больше 100 млн грн. Это та сумма, которая по сути переплачена из государственного бюджета», – заявил он.

Депутат отметил, что члены комиссии от оппозиции рекомендуют после того, как отчет будет обнародован, отправить Р. Богатыреву в отставку: «Глава Минздрава Р. Богатырева после обнародования такого отчета должна подать в отставку».

В противном случае, по его словам, парламент должен обеспечить принятие такого решения. «Мы надеемся, что после обнародования нашего отчета временной следственной комиссии парламент примет соответствующее решение», – подчеркнул П. Петренко (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>)). – 2013. – 9.10).

При визначенні єдиного кандидата в Президенти від опозиційних сил треба керуватися головним критерієм – підтримкою виборців. Про це заявив лідер УДАРУ В. Кличко під час спілкування з журналістами в кулуарах Верховної Ради, передає УНН із посиланням на прес-службу УДАРУ.

«Від опозиційних сил повинен бути висунутий єдиний кандидат. Тільки це дасть можливість перемогти представника влади, яка має шалений адміністративний та фінансовий ресурс. Треба висувати того, хто має найбільшу підтримку людей і найвищі шанси перемогти Януковича. Тільки цим критерієм ми повинні керуватися», – підкреслив В. Кличко.

Він також зазначив, що опозиційні сили повинні визначитися з часом проведення спільних соціологічних досліджень, які покажуть, який кандидат має найбільше шансів виграти у В. Януковича (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 8.10).

Оппозиция собрала подписи около 170 народных депутатов, которые просят Президента В. Януковича удовлетворить ходатайство членов мониторинговой миссии Европарламента и помиловать экс-премьера Ю. Тимошенко. Об этом сообщил председатель политсовета ВО «Батьківщина» и фракции «Батьківщина» А. Яценюк. Он выразил надежду, что В. Янукович примет ответственное решение. А. Яценюк уточнил, что это обращение депутаты передадут миссии Кокса – Квасьневского.

«Официальное обращение народных депутатов Украины в поддержку заявления миссии Европейского парламента направляется к Президенту Украины через президентов Кокса и Квасьневского», – подчеркнул А. Яценюк. Лідер фракції також повідомив, що під зверненням підписалися в тому числі внефракційні депутати: «К большому сожалению, отказалась подписывать Партия регионов. Я так понимаю, что

они не заінтересовані в підписанні Соглашення с ЕС» (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>). – 2013. – 9.10).

Захист экс-прем'єр-міністра України Ю. Тимошенко вдруге подав заяву до Верховного Суду України про перегляд рішення «у газовій справі». Про це сказав на брифінгу захисник С. Власенко, передає кореспондент УНН.

За словами С. Власенка, це буде своєрідним «подарунком» Президенту В. Януковичу. «Ми хочемо подарувати В. Януковичу ще один юридичний шлях розв'язання штучно створеної ним проблеми вибіркового правосуддя і штучно створеної ним справи Тимошенко. Грунтуючись на рішенні комітету Ради Європи, захист сьогодні повторно подав до Верховного Суду заяву про перегляд некоректного, незаконного вироку у газовій справі», – повідомив С. Власенко під час прес-конференції в штабі ВО «Батьківщина» (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 9.10).

Резолюцію ПАСЕ по делу Ю. Тимошенко не так растолковали. В резолюції Парламентської асамблеї Ради Європи (ПАСЕ), за яку голосували представителі всіх політичних сил, говорилося про те, що дії української влади в рішенні питання экс-прем'єра Ю. Тимошенко повинні відповідати діючому законодавству. Об цьому, коментуючи появившеся в СМІ заявлення депутата від «Батьківщини» С. Соболева, заявив народний депутат фракції Партії регіонів, голова підкомітету по питаннях міжнародних відносин Комітету Верховної Ради по питаннях прав людини, національних меншин і міжнародних відносин І. Попеску.

В зв'язі з цим він підкреслює, що заявлення С. Соболева про те, що «на останньому засіданні ПАСЕ регіонали проголосували разом з представителями опозиції за резолюцію, в якій говорилося про необхідність звільнення экс-прем'єра для подальшої успішної євроінтеграції

Украины», не соответствует действительности. «Что касается самой резолюции, то хочу отметить, что в ней приветствуется принятие нашей страной необходимых для подписания Соглашения об ассоциации с ЕС законов и отмечается, что Украина должна эти законы применять. Относительно Ю. Тимошенко, то нужно обратить внимание на то, что представители СЕ призывают решить этот вопрос при условии соблюдения существующих юридических норм», – подчеркнул И. Попеску.

Парламентарий напомнил, что, согласно законодательству, для рассмотрения вопроса о помиловании экс-премьера, заключенная должна либо отбыть половину срока, либо написать заявление на имя Президента о помиловании, либо возместить тот ущерб, который был нанесен Украине. «Не было такой рекомендации, где говорилось бы об освобождении Ю. Тимошенко и направлении ее за границу», – заявил И. Попеску, еще раз подчеркнув, что действовать в отношении решения вопроса экс-премьера власть должна, руководствуясь исключительно буквой Закона (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2013. – 9.10).

Громадянська мережа ОПОРА створила сайт «Рада», який підбиває підсумки діяльності Верховної Ради.

14 жовтня відбудеться презентація сайту, який допоможе громадянам стати більш обізнаними щодо діяльності парламенту та спростить роботу журналістів у пошуку інформації. Про це УНН повідомили в прес-службі ОПОРИ.

На сайті розміщено інформацію про депутатів з довідковою інформацією, рейтинги депутатів, кількість зареєстрованих законопроектів, виступів та запитів. Користувачі зможуть дізнатись про відвідуваність пленарних засідань та засідань профільних комітетів, результати голосування фракцій з кожного законопроекту, протоколи засідань парламентських комітетів.

Завдяки сайту виборці матимуть змогу в автоматичному режимі порівняти спільність голосування фракцій. Крім того, це платформа, де можна знайти актуальні новини із зали засідань, аналітичні звіти про парламент, а також усі випуски

спільного проекту Громадянської мережі і 5 каналу «Дорогі депутати». ОПОРА також презентує аналіз підтримки фракціями євроінтеграційних законів (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 9.10).

Важно обозначить правовые последствия, которых не стоит ожидать в случае, даже если инициатива А. Яценюка о помиловании экс-премьера Ю. Тимошенко вдруг увенчается успехом. Об этом сказал руководитель Аналитической группы им. Г. Сковороды политолог В. Кучерук.

«Стоит понимать, что помилование, на котором вот уже два дня, как настаивают оппозиционеры, никак не реабилитирует госпожу Тимошенко, – отметил он. – Помилование будет означать только то, что она выйдет на свободу и сможет уехать лечиться в Германию. Судимость же, естественно, снята с нее не будет – соответственно, она не сможет баллотироваться на президентских выборах. И в этом смысле решение пресловутого “вопроса Тимошенко” через помилование выгодно всем – и Виктору Януковичу, и тем оппозиционерам, которые видят в госпоже Тимошенко конкурента на будущих выборах и, собственно говоря, Европе» (*Четверта Влада* (<http://4vlada.net>). – 2013. – 9.10).

Народний депутат з фракції Комуністичної партії С. Кілінкаров переконаний, що від опозиції не буде єдиного кандидата на президентських виборах у 2015 р. Про це він сказав в ефірі «5 каналу», передає УНН.

Депутат вважає, що лідери опозиційних фракцій до президентських виборів у 2015 р. «достатньо серйозно розсваряться». При цьому народний депутат із фракції ВО «Свобода» А. Мохник нагадав, що в декларації від 18 травня, яку підтвердила Ю. Тимошенко, ідеться про те, що перший тур президентських виборів – це «буде всенародний праймеріз».

«І друге питання, що той кандидат, який вийде з В. Януковичем у другий тур, його підтримку забезпечать опозиційні

сили, чи то “Свобода”, чи «Батьківщина», або УДАР, і докла-
дуть максимум зусиль, щоб Янукович ці вибори програв», –
додав народний депутат (*Українські Національні Новини*
(<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 8.10).

***Близько 25 людей пікетували офіс Донецької обласної
партійної організації УДАРу, передає УНН.***

Основною вимогою присутніх була виплата коштів, які їм
обіцяли під час виборчої кампанії. За словами протестуваль-
ників, у Донецькій області борги є практично перед кожним
штабом. У середньому, заборгованість перед виборчими шта-
бами становить від 40 до 130 тис. грн. Тільки в Донецькій об-
ласті зарплати не отримали близько 2 тис. осіб. Ідеться про
суми в 500–1000 грн кожному.

У рамках акції «Тримай УДАР» були встановлені намети
перед обласним штабом. Крім того, ініціативна група намага-
лася потрапити до приміщення офісу і віддати звернення до
лідера В. Кличка, проте двері їм ніхто не відчинив.

«Це – неприпустимо, щоб партія, яка прагне до євроінте-
грації, нахабно обманювала своїх співробітників», – заявив
керівник пікету В. Воліков (*Українські Національні Новини*
(<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 9.10).

***Різке падіння рівня життя, невиплати зарплат, пенсій
та знецінення гривні може підштовхнути до протестів
46 % українців.*** Про це йдеться в соціологічному опитуванні
компанією GfK Ukraine, передає УНН.

Разом з тим така подія як наїзд п'яним прокурором на
вагітну жінку на тротуарі зі смертельними наслідками може
вивести на акції протесту майже 47 % опитаних. Якщо всена-
родні вибори Президента у 2015 р. будуть скасовані, то лише
чверть опитаних готові вийти на мітинг чи демонстрацію.

Трохи більше опитаних (26 %) готові виходити на акції про-
тесту, якщо вибори Президента у 2015 р. будуть сфальсифіко-
вані. 35 % респондентів готові вийти на мітинг чи демонст-

рацію через захоплення рейдерами підприємства, де працюють вони або члени їхньої родини (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 8.10).

Всеукраїнское объединение «Свобода» планирует 14 октября провести в Киеве многотысячный марш в честь воинов Украинской повстанческой армии и украинского казачества. Об этом сообщил депутат А. Ильенко (МинПром – информация бизнес-класса (<http://minprom.ua>). – 2013. – 9.10).

ЕКОНОМІКА

Миссия МВФ планирует прибыть в Украину для того, чтобы обсудить программу дальнейшего сотрудничества. Об этом сообщил министр финансов Ю. Колобов.

Он уточнил, что миссия МВФ (Международный валютный фонд) намерена прибыть в Украину с визитом, чтобы провести переговоры касательно показателей на 2014 г., а также обсудить программу сотрудничества. Министр также отрицает, что миссия будет обсуждать с правительством Украины пересмотр показателей бюджета страны на 2013 г. Напомним, что миссия МВФ запланировала визит в Украину в период с 17 по 29 октября. Представители миссии проведут ряд встреч с украинскими властями (*УРА-Информ* (<http://ura-inform.com>). – 2013. – 9.10).

«Нафтогаз України» направив 75,763 млн дол. на виплату купонного платежу, виконавши тим самим свої зобов'язання перед власниками випущених у 2009 р. євробондів. Про це йдеться в повідомленні управління зі зв'язків із громадськістю компанії.

«НАК “Нафтогаз України” своєчасно і в повному обсязі забезпечила виконання зобов'язань перед власниками

єврооблігацій у відповідності з правилами та умовами розміщення. Сума купонного платежу становила 75,763 млн дол.», – ідеться в повідомленні.

Як писав раніше Forbes, НАК «Нафтогаз» опинилася на межі дефолту у зв'язку з тим, що через судові позови 15-річної давнини не може перерахувати кошти з виплати чергового купона на рахунки власників своїх євробондів випуску 2009 р. (*Економічна правда (www.epravda.com.ua)*. – 2013. – 9.10).

Европейский банк реконструкции и развития дал EIG Engineering в кредит 15,5 млн евро на строительство первой биоэлектростанции на твердом топливе (БиоТЭС) в Украине. Об этом сообщает пресс-служба EIG Engineering.

Общая стоимость проекта составляет 25,9 млн евро. Инвестиция EIG Engineering – около 10 млн евро. Сотрудничество происходит в рамках программы USELF (программа финансирования альтернативной энергетики в Украине).

Строительство БиоТЭС в пгт Иванков ведется уже год. Запуск первой очереди мощностью 6 МВт запланирован на октябрь 2013 г. Ввод в эксплуатацию второй очереди БиоТЭС мощностью 12 МВт ожидается в середине 2014 г.

Напомним, что ЕБРР – крупнейший финансовый инвестор в Украине: по состоянию на конец марта этого года банк выделил через 337 проектов в Украине свыше 8,63 млрд евро (*МинПром – информация бизнес-класса (http://minprom.ua)*. – 2013. – 9.10).

Україна має найбільший серед країн Європи потенціал для вироблення біопалива. Про це під час прес-брифінгу повідомив власник та голова ради директорів компанії EIG Engineering О. Бутенко, передає кореспондент УНН.

«Якщо говорити про відходи сільського господарства, то ми розуміємо, що врожайність у країні становить порядку 50–60 млн т і приблизно такий же обсяг соломи, який можна

використовувати для виробництва біопалива, залишається на наших полях», – зазначив О. Бутенко. Він додав, що на сьогодні не менше 50 млн т «сушняку» – відходів після ділових та санітарних вирубок – залишається в лісі і ніяк не використовується.

«Хочу зазначити, що все це спалюється лісгосподарствами з метою очищення лісу для проїзду спецтехніки», – сказав він, додавши, що біоенергетика є однією з основних енергетичних складових України. «Біосировина повинна залишатись і використовуватись в Україні, нам потрібно налагоджувати своє виробництво енергії з неї», – наголосив експерт.

О. Бутенко також зазначив, що найвигіднішими регіонами для будівництва біоТЕЦ є Чернігівська, Житомирська та Рівненська області, що пояснюється значними обсягами невикористаної сировини в лісах на цій території (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 9.10).

Федеральна служба з нагляду у сфері захисту прав споживачів і благополуччя людини Російської Федерації (Росспоживнагляд) на наступному тижні розпочне інспектування українських заводів кондитерської корпорації «Рошен» та акредитованих лабораторій. Про це йдеться в повідомленні російського відомства, передає УНН.

«Наступного тижня, після завершення документарної перевірки, планується інспектування експертами Росспоживнагляду українських підприємств кондитерської корпорації “Рошен” на території України і двох українських лабораторій», – ідеться в повідомленні.

Зокрема, спеціалісти Росспоживнагляду проінспектують Науковий центр превентивної токсикології, харчової та хімічної безпеки ім. академіка Л. І. Медведя Міністерства охорони здоров'я України та державне підприємство «Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Наразі, за інформацією російського відомства, воно завершує перевірку документів щодо забезпечення якості

й безпеки виробленої продукції від кожного підприємства кондитерської корпорації «Рошен», що знаходиться на території України, наданих українською стороною у вересні ц. р.

Нагадаємо, голова Росспоживнагляду і головний санітарний лікар Росії Г. Онищенко заявив, що питання про повернення продукції «Рошен» на російський ринок може затягнутися на кілька років (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 9.10).

Государственная инспекция по контролю за ценами (Госценнинспекция) оштрафовала крупнейшее в Киеве мукомольное предприятие «Киевмлын» на 5,5 млн грн за то, что оно завышало цены на муку с сентября 2012 г. по сентябрь 2013 г., говорится в сообщении ведомства. «Специалисты Государственной инспекции Украины по контролю за ценами установили, что предприятие необоснованно применяло при расчетах цены на отдельную продукцию завышенные уровни рентабельности», – сказано в сообщении.

В частности, цена на муку высшего сорта формировалась с учетом рентабельности 15–19 %, тогда как максимально допустимый уровень рентабельности этой продукции установлен исполнительным органом Киевской городской государственной администрации на уровне 8 %. Основным покупателем муки у «Киевмлына» является крупнейший столичный производитель хлебобулочных изделий «Киевхлеб».

Кроме того, Госценнинспекция выявила, что при формировании цены на фасовку муки в мелкую упаковку рентабельность также была завышенной и достигала 13–24 % против максимально допустимых КГГА 10 %.

Общую сумму необоснованно полученной выручки «Киевмлына» ведомство оценивает в 2,8 млн грн.

Напомним, «Киевмлын» в 2012 г. получил чистый убыток в размере 3,8 млн грн, тогда как по итогам 2011 г. чистая прибыль компании составила 7,7 млн грн (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 9.10).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Міжнародний валютний фонд *улучшил прогноз роста ВВП України с 0 % до 0,4 % в 2013 г., говорится в Мировом экономическом прогнозе фонда.* Согласно документу, рост ВВП України в 2014 г. составит 1,5 %. В предыдущем прогнозе эта цифра составляла 2,8 %.

Одновременно МВФ *улучшил прогноз инфляции в Украине с 2,8 % до 0 % за период с декабря 2012 по декабрь 2013 г.* Инфляция в 2014 г., по оценкам МВФ, составит 1,9 %.

Фонд также *улучшил прогноз дефицита текущего счета платежного баланса Украины с 7,9 % ВВП до 7,3 % ВВП в 2013 г.* В 2014 г., как считают эксперты фонда, дефицит текущего счета платежного баланса Украины составит 7,4 % ВВП.

Безработица, по данным МВФ, *может составить 8 % в 2013 и 2014 г.* Ранее этот показатель прогнозировался на уровне 8,2 % в 2013 г. и 7,9 % в 2014 г.

Накануне Всемирный банк *ухудшил прогноз роста ВВП Украины в 2013 г. с 1 % до 0 %.* Об этом сообщает Украинская служба ВВС (*Електронні Вісті (<http://elvisti.com>).* – 2013. – 9.10).

Постачання нафтової сировини на нафтопереробні заводи України та Шебелинський газопереробний завод у січні – вересні 2013 р. скоротилися на 27,5 % порівняно з аналогічним періодом 2012 р. – до 2,769 млн т. Про це повідомили в Міністерстві енергетики та вугільної промисловості.

Такі показники обумовлені істотним зниженням поставок російської нафти – у 9,9 раза (на 651,9 тис. т) порівняно з аналогічним періодом минулого року – до 72,9 тис. т, які у вересні отримав Одеський НПЗ, який відновив роботу в минулому місяці після тривалого простою.

У цілому НПЗ і ГПЗ України в січні – вересні 2013 р. *знизили переробку нафтової сировини на 34,1 % (на 1,225 млн т) порівняно з аналогічним періодом 2012 р. – до 2,365 млн т.*

НПЗ і ГПЗ країни за дев'ять місяців скоротили випуск бензину на 43,4 % (на 562 тис. т) – до 731,5 тис. т, дизельного палива – на 35,8 % (на 391,5 тис. т), до 700,8 тис. т, мазуту – на 37 % (на 216,4 тис. т), до 367,8 тис. т.

Як повідомлялося, постачання нафтової сировини на НПЗ країни та Шебелинський ГПЗ у 2012 р. скоротилися на 47 % (на 4,347 млн т) порівняно з 2011 р. – до 4,907 млн т, переробка – на 49,5 % (на 449 тис. т), до 4,57 млн т (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2013. – 9.10).

Міжнародний аеропорт «Бориспіль» у січні – вересні 2013 р. скоротив пасажиропотік на 10,5 % порівняно з аналогічним періодом 2012 р. – до 5,986 млн пасажирів. Про це йдеться в прес-релізі аеропорту.

При цьому аеропорт зазначає, що з початку року спостерігалася тенденція до скорочення пасажиропотоку у зв'язку з припиненням діяльності базового перевізника – авіакомпанії «АероСвіт». У вересні кількість обслужених пасажирів становила 8,723 тис. осіб.

У цілому за дев'ять місяців поточного року з аеропорту було здійснено 60,256 тис. рейсів (30,135 тис. на виліт і 30,121 тис. – на прибуття). За цей період аеропорт обслужив 19,290 тис. т вантажів та 4,517 тис. т пошти.

Міжнародний аеропорт «Бориспіль» є головним аеропортом країни і забезпечує 65 % пасажирських авіаперевезень України. Це єдиний аеропорт України, який здійснює трансконтинентальні рейси (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2013. – 9.10).

Харьковский танковый гигант задолжал работникам почти 22 млн грн. Прокуратура начала уголовное производство по факту невыплаты зарплат на Харьковском заводе им. Малышева. «С июня по август 2013 г. предприятие имело задолженность по заработной плате на сумму 21,8 млн грн. При этом денежные средства, вдвое больше суммы задолженнос-

ти, предприятием тратились не на оплату труда», – заявил «Радио Свобода» старший прокурор Харьковской прокуратуры по надзору за соблюдением законов в военной сфере А. Говорушак. По факту невыплаты зарплатных денег ведется досудебное следствие (*Левый берег* (<http://lb.ua>). – 2013. – 9.10).

Международный валютный фонд снова снизил прогнозы роста мировой экономики. Согласно последним прогнозам, рост мировой экономики составит по итогам текущего года 2,9 %, что на 0,3 % меньше оценки, данной в июле. Прогноз роста на 2014 г. составляет 3,6 % – на 0,2 % ниже июльского.

МВФ видит причины снижения темпов роста в слабой экономической активности развивающихся стран. «Рост мировой экономики остается по-прежнему вялым», – говорится в очередном докладе «Перспективы развития мировой экономики» на ближайшие два года.

МВФ утверждает, что, несмотря на улучшение перспектив роста в развитых странах, таких как Великобритания и США, крупные страны с развивающейся экономикой – Бразилия, Китай и Индия – сдерживают рост в глобальном масштабе.

Экономика России в 2013 г., по оценкам МВФ, возрастет на 1,5 %, что на 1 % меньше, чем предсказывалось ранее. При этом средний рост в остальных странах СНГ составит 3,6 %. В 2014 г. рост российской экономики прогнозируется на уровне 3 %, при том, что показатели по странам СНГ возрастут на 4,2 %.

Ожидается, что рост в Китае, Индии и Мексике, также как и в России, будет медленнее, чем предполагалось в июле.

Частично это связано с ожиданиями изменений политики центробанка США – Федеральной резервной системы, утверждает МВФ. На процентные ставки в странах с развивающейся экономикой оказывает влияние даже само ожидание того, что правительство США может отказаться от усилий по стимулированию экономики страны.

По мнению экспертов МВФ, темпы роста экономики Китая также могут замедлиться, что еще снизит показатели роста мировой экономики. При этом движущей силой роста в

глобальном масштабе остаются США, утверждает МВФ. Однако «глобальной экономике будет нанесен серьезный урон», если бюджетный кризис в США не разрешится в ближайшее время и правительству страны придется объявить дефолт.

МВФ прогнозирует рост американской экономики на 1,6 % в нынешнем году и 2,6 % в следующем, что всего на 0,1 % и 0,2 % меньше, чем прогнозировалось в июле.

В зоне евро индикаторы позволяют предположить, что деловая активность стабилизируется в периферийных странах, таких как Италия и Испания, а также начнет восстанавливаться в ключевых экономиках, в том числе, в Германии.

В целом МВФ предсказывает, что совокупный ВВП стран еврозоны по итогам текущего года снизится на 0,4 %, что на 0,1 % больше, чем прогнозировалось в июле. Рост в 2014 г. может составить 1 % (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>). – 2013. – 9.10).

Экономика Японии развивается позитивными темпами. Такой вывод был сделан на заседании Банка Японии 3–4 октября, протокол которого был опубликован сегодня, передает РБК-Украина со ссылкой на Reuters.

В ходе заседания темпы восстановления были оценены как умеренные. Значительное влияние на восстановление экономики оказала стимулирующая денежная политика страны. Кроме того, Центробанк Японии принял решение сохранить прежнюю монетарную политику, направленную на увеличение денежной базы в пределах 60–70 трлн иен ежегодно (примерно 600–700 млрд дол.), без изменения. Целевой показатель инфляции был сохранен на прежнем уровне в 2 %. Центробанк также оставил неизменной оценку экономики страны. Таким образом, как и ожидало большинство инвесторов, расширения беспрецедентных мер стимулирования не последовало.

Решение о сохранении существующей политики было одобрено большинством участников заседания (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 9.10).

США втратили 1,6 млрд дол. у вигляді втрачених обсягів виробництва через бюджетну кризу. Про це пишуть «Вести Економіка» з посиланням на дослідження IHS.

Як повідомляється, надалі втрати становитимуть близько 160 млн дол. на день.

Звичайно, з урахуванням загального розміру економіки на рівні 15,7 трлн дол., ці втрати не здаються суттєвими, але надалі вони можуть збільшуватися.

Експерти відзначають, що втрати від часткового припинення роботи уряду можна порівняти з втратами від стихійного лиха.

Збиток від повеней і зсувів у вересні в штаті Колорадо становив 2 млрд дол., а в IHS відзначають, що станом на 9 жовтня втрати від бюджетної кризи перевищать 2 млрд дол. Раніше втрати називалися на рівні 300 млн дол.

При цьому ВВП зросте в річному вираженні в IV кварталі на 2,2 %, а якщо уряд не працюватиме тиждень, то прогноз буде знижений на 0,2 процентного пункту. При цьому зупинка на 21 день, як це було в 1995–1996 рр., скоротить темпи зростання на 0,9–1,4 процентного пункту (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2013. – 9.10).

Італія повинна отримати 3,7 млрд євро від Європарламенту в якості фінансової допомоги на боротьбу з безробіттям. Соответствующее решение принял Европарламент на пленарной сессии в Страсбурге.

Средства будут выделены из Европейского фонда адаптации к глобализации. Благодаря этому, по словам парламентариев, «итальянские власти смогут восстановить рабочие места для более чем 1,5 тыс. человек, которые оказались без работы из-за последствий глобализации и экономических неурядиц в Европе».

Речь идет, в частности, о 1030 рабочих, уволенных руководством итальянской компании-производителя спортивных автомобилей «Де Томасо аутомобили с.п.а.» (De Tomaso Automobili S.p.A.). Еще 529 рабочих мест было сокращено на

двух итальянских предприятиях, производящих компьютерное оборудование.

Размер Европейского фонда адаптации к глобализации составляет 500 млн евро. Он был создан в 2006 г. для оказания помощи компаниям, работающим по индивидуальным заказам и из-за этого проигравшим конкурентную борьбу транснациональным корпорациям в условиях глобализации рынка.

Решение Европарламента, прежде чем вступить в силу, должно быть одобрено на саммите ЕС (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 9.10).

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 77

Бюлетень підготували:

О. Ворошилов, С. Горова, А. Потіха, Соколова.

Редактори: Т. Дубас,

О. Федоренко, Ю. Шлапак

Комп’ютерна верстка:

І. Соколова

Підп. до друку 10.10.2013.

Формат 60x84 $\frac{1}{16}$. Обл.-вид. арк. 2,36. Наклад 8 пр.

Видається в друкованому та електронному вигляді

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 03.08.2001 р.

Видавець і виготовлювач

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи

до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції

ДК № 1390 від 11.06.2003 р.